

РЕШЕНИЕ

№ 406

гр. Пловдив, 15.08.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 3-ТИ ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и девети юни през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Георги В. Чамбов

Членове: Емил Люб. Митев
Антония К. Роглева

при участието на секретаря Нели Б. Богданова като разгледа докладваното от Емил Люб. Митев Въззивно търговско дело № 20225001000324 по описа за 2022 година

Производството е въззивно по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

Образувано е по въззивната жалба на „Р. „АД ЕИК ***, представлявано от изпълнителния директор инж.Д.П. чрез пълномощника си по делото адвокат Б.П. от АК-С. против Решение № 24 от 01.04.2022г., постановено от Смолянският окръжен съд по търг. дело № 35/2021 г.

По силата на обжалваното решение съдът е отхвърлил предявените от ищеца „Р.“АД против Община- С. обективно –кумулятивно предявени иски, от които главният иск е по чл.367 от ТЗ във вр. с чл.286 и чл.287 ТЗ за присъждане на сума в общ размер на 163 315.50 лева, представляваща компенсация, дължима съгласно чл.3, т.6 от Договора от 08.07.2003 г. за възлагане на обществен превоз на пътници, осъществен за времето от 01.01.2016 г. до 31.12.2020 г., като искът е предявен като частичен до размер на 163 315.50 лева, като част от вземане за компенсация в общ размер на 761 700 лева, ведно със законната лихва върху претендираната главницата ,считано от 09.06.2021 г., на която дата е предявена исковата молба до окончателното ѝ изплащане.

По силата на същото решение съдът е отхвърлил като неоснователен и предявеният акцесорен иск по чл.86 от ЗЗД за сумата 71 055.57 лева, представляваща обезщетение за забавено плащане на главницата за конкретизиран период от време.

Във въззивната жалба се поддържа оплакването ,че съдът неправилно е тълкувал клаузата на чл.3,т.6 от Договора от 08.07.2003 г. за възлагане на обществен превоз на пътници. Според жалбоподателя задължението за компенсиране на разходите до пълната/реалната стойност на абонаментните карти за определена категория пътници е възникнало на договорно основание.

Съдът неправилно е приел, че пълното компенсиране на превозвача със средства от общинския бюджет не е нито договорено, нито е нормативно определено по силата на подзаконов нормативен акт.

По повод представените пет протоколни решения на Общинския съвет- град С., с които този орган е утвърждавал размера на средствата за компенсиране на намаленията на пътуванията в градския транспорт за ученици и пенсионери според тезата на жалбоподателя тези решения са взети в изпълнение на сключения договор от 08.07.2003 г.

Претендира да се отмени решението изцяло като постановено в нарушение на материалния закон и вместо това да бъде постановено въззивно решение по същество, по силата на което да се уважат обективно съединените иски в предявените им размери.

Въззиваемата страна Община- град С., представлявана от Кмета на общината Н.М., чрез пълномощника си адвокат С.Н. поддържат мотивиран писмен отговор, съгласно който въззивната жалба е неоснователна.

Пловдивският апелативен съд след преценка на изложените във въззивната жалба оплаквания и доводи, приема за установено следното:

Предявени са обективно –кумулятивно съединени иски, от които главният иск е по чл.79,ал.1 от ЗЗД във вр. с чл.367 от ТЗ във вр. с чл.286 и чл.288 от ТЗ.

Искът е предявен като частичен като след увеличението му по реда на чл.214,ал.1 от ГПК, допуснато в съд.заседание от 09.03.2022 г. главният иск се поддържа до размер на 163 315.50 лева, която сума е част от вземане за

компенсиране в общ размер на 761 700 лева.

Спорът по настоящото дело се концентрира върху това дължи ли ответната Община компенсация за намаленията при пътуванията на ученици и пенсионери на превозвача – изпълнител по договор за възлагане на обществен превоз на пътници.

Ищецът „Р.“ АД претендира, че компенсация за преференциалните цени, при които пътуват учениците и пенсионерите се дължи на договорно основание. В исковата молба ищецът счита, че договорно задължение за изплащане на компенсация в полза на превозвача е възникнало по силата на два договора за възлагане на обществен превоз на пътници, възложител по които е Община – С., а именно:

първо: по силата на договор от 10.11.2000 г. за възлагане на общ обществен превоз по утвърдени транспортни схеми и

второ: по силата на договор от 08.07.2003 г. за възлагане на обществен превоз на пътници по определени автобусни линии.

В хода на делото с молба-уточнение вх.№ 2624 от 29.09.2021 г./ л.188 / ищецът внася уточнението, че исковата претенция за компенсиране на намаленията за определена категория лица се основава само и единствено на втория договор от 08.07.2003г. за възлагане на обществен превоз на пътници.

Претенцията не се основава и не произтича от първия сключен договор от 10.11.2000 г. за възлагане на обществен превоз, по който договор „взаимоотношенията са изцяло разчетени“, т.е. разплатени.

Горното уточнение е необходимо да се направи, тъй като във въззивната си жалба ищецът „Р.“ АД отново се позовава на клаузата на чл.4а от първия договор от 10.11.2000 г., допълнен с три анекса: Анекс от 14.09.2009 г., Анекс от 15.09.2010 г и Анекс № 17.11.2012 г.

Безпредметно е в този случай да се обсъжда този първи договор за обществен превоз и анексите към него след като самият ищец изрично заявява, че основава исковата си претенция само въз основа на втория договор от 08.07.2003 г. И конкретно на клаузата на чл.3,т.6 от същия договор, съгласно която Община-С. като възложител поема задължението да

разпределя компенсациите от съответните намаления за градските и междуселищни пътувания на превозвача, който обслужва съответната транспортна схема. Посочено е ,че това разпределение се уговаря с Анекс към договора за превоз, но такъв не е бил сключен между страните и това е безспорен факт. Механизмът, по който се определя размера на дължимите компенсациии е уговорен устно между страните, които за времето след 2003 г. и до настоящия момент са изградили трайни отношения. Този механизъм се свежда до това ,че превозвачът „Р.“АД е издавал ежемесечно фактури за дължимите компенсациии, които са издавани въз основа на официална справка,изготвена от превозвача за продадените билети и абонаментни карти на учениците и пенсионерите, ползващи преференциални цени през текущия месец. Тези фактури и приложените към тях справки са представяни в счетоводния отдел на ответната Община, който ги е приемал и съответно фактурите са били редовно осчетоводявани.

Ответната община в отговора на исковата молба поддържа основното възражение, че не съществува нито нормативно, нито договорно задължение за нея да заплаща компенсациии от общинския бюджет. Въпреки това признава факта, че освен средствата от държавния бюджет превозвача, който е с най-голям дял в извършените превози в региона е получавал суми, включително и от общинския бюджет.

Въпросът е за правното основание , по силата на което тези средства от бюджета на Общината са превеждани на ищеца- превозвач.

Вярно е това, че Общината няма нормативно задължение да заплаща компенсациии от общинския бюджет. Според ответника сумите са превеждани въз основа на представените Решения на Общинския съвет-С. за отпускане на суми от бюджета на Общината , предоставени като компенсация за извършените с намаления транспортни услуги в градския транспорт за ученици и за пенсионери. Според съда самите решения на Общинския съвет за предоставяне на компенсациии като едностранни актове не са правно основание за извършените плащания.

Точно обратното: решенията на Общинския съвет са взети в изпълнение на поето от Общината договорно задължение.

Конкретно в изпълнение на клаузата на чл.3,т.6 от договора от 08.07.2003 г., по силата на която именно възложителят по договора за

обществена поръчка се задължава да разпределя компенсациите от съответните намаления за градските и междуселищните пътувания на превозвача, обслужващ съответната транспортна схема.

Ответникът тълкува клаузата в смисъл, че разпределението на компенсациите се отнася само и единствено за предоставените на общините средства от държавния бюджет. Според него ако клаузата се тълкува в смисъл, че Общината има задължението да покрие реалната стойност на абонаментната карта, ползвана от правоимащите лица, то в този случай клаузата би била нищожна като сключена в нарушение на закона. Не е посочено обаче клаузата на чл.3,т.6 от договора за превоз на кой точно закон противоречи, респ. на кой точно подзаконов нормативен акт, издаден във връзка с изпълнението на закон същата противоречи.

Следва да се отбележи, че в позицията на ответната община, така, както е заявена в отговора на исковата молба се съдържа вътрешно противоречие.

В този отговор Общината признава факта, че по сметката на превозвача е осъществен превод не само на предоставените средства от държавния бюджет, но ищеца е получавал суми и от общинския бюджет.

Изрично това е посочено в отговора, че тези средства се предоставят и представляват „компенсация и подкрепа на местните превозвачи“. А необходимостта от тази финансова подкрепа се мотивира с това, да бъдат подпомогнати местните превозвачи на територията на С.ска област за „обезпечение на ниската стойност на картите за учениците“.

Да наистина, Общината няма нормативно задължение да отпуска компенсация на превозвача от собствения си общински бюджет, но е на правила това в изпълнение на договорното си задължение по чл.3,т.6 от договора от 08.07.2003 г. за възлагане на обществен превоз на пътници.

Този договор е действителен, включително е валидна и оспорената от ответника клауза, тъй като с влязло в сила решение № 9 от 10.01.2014 г., постановено от С.ския окръжен съд по търг.дело№ 39/2013 г., което е влязло в сила на 28.08.2015 г. съдът е приел, че между страните се е породило валидно облигационно правоотношение, възникнало по силата на договора от 08.07.2003 г. за възлагане на обществен превоз на пътници.

Именно в това производство ответникът е имал възможността и

същевременно задължението да изчерпи всички възражения във връзка с действителността на целия договор или на отделни негови части.

Поради това и сега направеното възражение за нищожност на клаузата на чл.3,т.6 от същия договор е вече преклудирано и не следва да се разглежда в настоящия процес. Още повече, че същото не е конкретизирано и изобщо не става ясно на кой точно закон, респ. подзаконов нормативен акт противоречи тази договорна клауза.

Поради това и въззивният съд приема, че задължението да бъдат компенсирани правоимащите лица, ползващи намаления за градските и междуселищни пътувания е възникнало за Общината- възложител по силата на клаузата на чл.3,ал.6 от договора за възлагане от 08.07.2003 г., която е валидна и обвързва страните. По този начин и съдът, който е постановил влязлото в сила решение е приел, че след приспадане на целевата субсидия,отпусната от държавния бюджет,т.е. от Министерството на финансите за всяка издадена абонаментна карта остава сума като разликата до пълния размер следва да се поеме от Община-С..

С влязлото в сила решение на С.ският окръжен съд, постановено по приложеното търг. дело № 39/2013 г. е присъдена главница в размер на 319 846.28 лева,представляваща „ стойността на **дължимите компенсации по чл.3,т.6** от договора за възлагане на обществен превоз на пътници от 08.07.2013 г.“ В този общ размер са включени и компенсациите, които общината следва да изплати от средствата на общинския бюджет.

Вярно е ,че влязлото в сила решение се отнася до компенсации, присъдени в полза на ищеца -превозвач за друг и различен исков период.

Правното основание на което се дължи компенсацията обаче остава същото и това е клаузата **на чл.3,т.6** от договора за обществен превоз от 08.07.2003 г. Това е отразено изрично в осъдителния диспозитив на влязлото в сила решение.

Този договор продължава да действа и пред новия исков период , който обхваща пет години, считано от 01.01.2016 г.,2017,2018 г 2019 г. до 31.12.2020 г. По принцип договорът за обществен превоз е сключен за срок от 5 години, считано от датата на подписването му и действа до „ приключването на конкурс за възлагане на обществен превоз на пътници и

сключване на нов договор със спечелилия участник „. Безспорно е , че такъв конкурс Община С. не е провела за времето от 2003 г и до сега, поради което продължава да действа договора от 08.07. 2003 г.

По изложените съображения съдът намира, че искът е доказан като правно основание, а неговия размер следва да се определи въз основа на двете депозирани заключения: основно и допълнително заключение на ССЕ, изготвени от вещото лице К.Х.. От тях става, че считано от 01.02.2011 г и до настоящия момент, т.е. през исковия период от време цената на абонаментната карта за физически лица, в това число за ученици и пенсионери е в размер на 50 лева и тя е непроменена.

Обхватът на превозите, подлежащи на компенсиране за обществените пътнически превози по автомобилния транспорт е определен със специална Наредба, приета с ПМС № 163 от 29.06.2015 г., обн. ДВ, бр.51 от 07.07.2015 г. Тази наредба именно е действала през исковия период от време като съгласно чл.19, т.5 от същата на компенсиране на превозвачите за извършените безплатни и по намалени цени превози по автомобилния транспорт подлежат учениците в дневна форма на обучение, студентите – редовно обучение, включително докторантите в редовна форма на обучение и др., които пътуват с минимално намаление на цената на абонаментната карта по основните градски линии -30 на сто, а по междуселищните автобусни линии от общинските и областните транспортни схеми -20 на сто, спрямо определената **редовна цена** по действащата тарифа на съответния превозвач.

За целия исков период минималното намаление на цената на абонаментната карта по основните градски линии е 15 лева / 50 лева x 30%.

Вещото лице е конкретизирано в основното си заключение кои точно компоненти се включват в общата цена на една карта, а именно:

Сумата 25 лева се заплаща от ученика; сумата от 6.20 лв се заплаща от МФ и това са средства от държавния бюджет, сумата от 6.00 лева е компенсация, заплащана от Община –С.. Остава сумата 2.80 лева, която е некомпенсирана част, заплащана от превозвача „Р.Е.“. При което остава сумата от 10 лева, която е некомпенсирана сума до пълната стойност на картата. За исковия период от време, включващ пет години превозвача „Р.“ АД е издал общо 9 513 броя карти за ученици. Некомпенсираната част за всяка една карта е в размер на 10 лева или умножена по общия брой на

картите се получава сумата **95 130 лева**/ за справка последната колана на Табл.към заключението –стр.4от същото.

По отношение на абонаментната карти за пенсионерите общета цена е отново 50 лева ,от които 12 лева се заплаща от пенсионера, 3.95 лева се заплаща от МФ като държавна субсидия, сумата от 2.80 лева се заплаща от превозвача. Остава разликата от 31.25 лева, която е некомпенсирана част до пълната стойност на картата. Този размер на компенсацията се дължи за първите 4 години от исковия период от 2016,2017,2018и 2019 г. през който са били издадени от „Р.“АД общо 18 508 карти за пенсионери. Тази сума 18 508 броя се умножава по 31.25 лв. оставаща до пълния размер на картата или общият размер на компенсацията е **578 375 лева**. За последната година от исковия период, т.е. за 2020 г. вещото лице е посочило, че некомпенсираната част до пълната стойност е в размер на 28.25 лева. Общият брой на издадените през тази година карти за пенсионери е 3122 , умножено по 28.25 лева се получава сумата от **88 196.50 лева**. Общо сумирани трите суми, представляваща компенсации, дължими от възложителя,а именно: 95 130 лева/ карти за ученици/ плюс 578 375 лева и 88 196.50 лева / последните две компенсации за абонаментни карти за пенсионери/ се получава сумата от 761 700 лева.

Главният иск е предявен като частичен като с молба по реда на чл.214,ал.1 от ГПК ищецът увеличава размера на частично предявения иск до **163 315.50 лева**, която сума е част от вземане в общ размер на 761 700 лв. Съдът правилно е допуснал исканото увеличение, включително и с конкретизация на частично предявената главница, която е, както следва:

За 2016 г.- се претендира сумата от 60 000 лева, за 2017 г.- сумата 40 000 лева, за 2018 г. – сумата 30 000 лв, за 2019 г- сумата 20 000 лева и за последната 2020 г.13 315.50 лева или общият размер на частично предявената претенция за целия исков период е **163 315.50 лева**.

В отговора на исковата молба ответната Община прави възражение, че вземането за присъждане на главницата е погасен с изтичането на кратката тригодишна давност по чл.111,б.“в“ от ЗЗД, тъй като се касае до периодични плащания. В случая обаче не става въпрос за „ периодични плащания“ по смисъла на това понятие, който е определен с ТР № 3 от 18.05.2012 г. на ВКС. За да е налице такова плащане е необходимо да е налице изпълнение на

повтарящи се задължения за предаване на пари или други заместими вещи, имащи **единен правопораждащ факт**.

Това първо: падежът на тези повтарящи се задължения настъпва през **предварително** определени интервали от време, като размера на плащанията да са **изначално** определени или определяеми, без обаче да е необходимо периодите да са равни и плащанията да се еднакви.

В конкретния случай първата предпоставка, а именно повтарящите се задължения да са възникнали от „единен правопораждащ факт“ не е налице, тъй като задължението на общината като възложител се поражда от сключените договори за превоз на преференциални цени, като броят на абонаментните карти за ученици и пенсионери е различен за всеки един месец. Това стана напълно ясно от заключенията на вещото лице К.Х.. Задължението на общината за компенсация на абонаментите карти ,издавани от превозвача на правоимащите лица е в зависимост от отделните договори за превоз, сключени от тези лица. В този случай няма как задълженията на Общината за компенсиране на тези лица да настъпят през предварително определени интервали от време.

Не се касае до „периодични плащания“ по смисъла на чл.111,б.“в“ от ЗЗД, поради което е приложима общата пет годишна давност по чл.110 от ЗЗД,а не кратката тригодишна давност. Това означава, че вземането за компенсации е погасено по давност за времето от 01.01.2016 г. до 09.06.2021 г., на която дата е предявена исковата молба в съда.

По отношение на иска по чл.86 от ЗЗД- претенцията на ищеца за присъждане на обезщетение за забавеното плащане на главницата е за последните три години от исковия период: за 2018, 2019 и 2020 г., поради което и акцесорният иск не е погасен по давност. За 2016 и 2017 г. ищецът предвидливо не претендира обезщетение по чл.86 от ЗЗД, тъй като за този период вземането за лихви е погасено по давност.

Този иск следва да се уважи в размер на 71 055.57 лева, съобразно основното заключение на ССЕ,изготвено от в.л.К.Х. и прието като неоспорено от първата инстанция.

За пълнота следва да се отбележи, че пред първата инстанция ищецът е основал претенцията си освен на клаузата на чл.3,т.6 от договора и на чл.70 от

Наредбата от 2015 г., приета с ПМС № 163 от 29.03.2015 г., който подзаконов нормативен акт е бил действащ през исковия период от време. Правилна е преценката на първоинстанционния съд, че разпоредбата на чл.70 от цитираната наредба в случая е неприложима, тъй като превозвачът по договора за възлагане на обществен превоз на пътници не е поел изрично да изпълнява допълнителни задължения или не е направил по-големи намаления на цените за пътуванията от тези, които са нормативно определени. Такова правно основание не е посочено в исковата молба и в ДИМ и не следва да се обсъжда.

Следва да се отмени обжалваното решение изцяло като вместо него се постанови въззивно решение по съществото на спора, по силата на което да се уважи частично предявения иск до размер на 163 315.50 лева, представляваща част от вземане за компенсации в общ размер на 761 700 лева, дължимо на основание чл.3,т.6 от договора от 08.07.2003 г. за възлагане на обществен превоз на пътници.

Следва да се уважи акцесорния иск по чл.86 от ЗЗД до посочения в заключението на ССЕ размер на 71 055.57 лева.

При този изход на спора във въззивната инстанция в полза на ищеца следва да се присъдят направените от него съдебни разноски в общ размер на 12 500 лева. В тази сума се включват разноски пред първата инстанция в размер на 9 234 лева и сумата 3266 лева съдебни разноски пред въззивната инстанция, представляваща ДТ за въззивно обжалване.

По тези съображения Пловдивският апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ изцяло Решение № 24 от 01.04.2022 г., постановено от Смолянският окръжен съд по търг.дело №35/2021 г, вместо което **ПОСТАНОВЯВА:**

ОСЪЖДА Община – С. с БУЛСТАТ ***, представлявана от Кмета Н.М. да заплати на търговско дружество „Р.“ АД ЕИК *** град С. сумата **163 315.50 лева** / сто шестдесет и три хиляди, триста и петнадесет лева и 0.50 ст./, представляваща стойността на компенсациите до пълната стойност на абонаментните карти за ученици и пенсионери, дължима на основание

чл.3,т.6 от Договора от 08.07.2003 г.за възлагане на обществен превоз на пътници за времето от 09.06.2016 г. до 31.12.2020 г., като в присъдената сума се включват: компенсации за 2016 г в размер на 60 000 лева, за 2017 г. в размер на 40 000 лева, за 2018 г. в размер на 30 000 лева , за 2019 г. в размер на 20 000 лева, за 2020 г в размер на 13 315.50 лева или сума в общ размер на 163 315.50 лева, предявена по частичен иск за вземане за компенсации по същия договор в общ размер на 761 700 лева, ведно със законната лихва върху присъдената главница **от 163 315.50** лева, считано 09.06.2021 г. до окончателното изплащане на дължимите суми.

ОСЪЖДА Община - С. БУЛСТАТ ***, представлявана от Кмета на Общината Н.М. да заплати на „Р.“АД ЕИК *** сумата **71 055.57** лева, представляваща обезщетение за забавено плащане на главницата , дължимо на основание чл.86 от ЗЗД за времето на забавата, начиная от 01.01. 2018 г. до 09.06.2021 г., на която дата е предявена исковата молба в съда.

ОСЪЖДА Община –С. БУЛСТАТ *** да заплати на „Р.“АД ЕИК *** сумата в размер **на 12 500** лева, представляваща направените от ищеца съдебни разноски пред двете съдебни инстанции.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____